

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethicæ Doctrinæ Elementa, Et Enarratio Libri quinti
Ethicorum**

Melanchthon, Philipp

Witebergæ, 1583

VD16 ZV 20638

Alia Qvaestio.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56560](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56560)

rum, sed ut bonum utile, quod tunc erat possibile, sicut bona valetudo, & alia multa bona uti-
 lianatura integræ addita fuerunt, quæ postea
 remissa sunt. Sed noticias præceptorum manere
 Deus in mentibus hominum voluit.

ALIA QVÆSTIO.

Verane est regula: peccatum non dimittitur, nisi
 si ablatum restituatur?

PRIMUM respondeo planè & breuiter, Regu-
 lam sine vlla dubitatione veram esse, quod ita
 perspicue intelligi potest. Etsi Deus peccata gra-
 uia remittit, ad est, sine compensatione a nobis fa-
 cienda Deo, tamen ubi nulla est conuersio, ibi
 nulla fit remissio. Nam iurandum perspicue
 dicit: *Viuo ego nolo mortem peccatoris, sed ut
 conuertatur & uiuat, Necesse est autem in con-
 uersione deponi delicta contra conscientiam. Et
 de hoc ipso genere inquit Paulus: Qui furatus
 est, demceps non furetur, ut mœchus perseuerans
 in scelere, non accipit remissionem peccatorum.*

Hæc firmissima & manifestissima sunt. Ita
 retinens rem alienam contra conscientiam, cum
 quidem reddere posset perseuerat in delicto. Non
 igitur accipit remissionem, sed verè dolens de ad-
 missa scelere, & restituens, aut serio volens resti-
 tuere, & credens, sibi remitti peccata à Deo, ve-
 ri accipit remissionem peccatorum. Et talis resti-

tutio

tutio est opus mandatum à Deo in precepto. Nō furtum facies, & ad contritionē vel ad novā obedientiam pertinet, & differt à spectaculis satisfactionū Canonicarum, quas dicunt esse opera non debita. Hoc discrimen ut intelligatur, consideranda est integra doctrina de pœnitentia, quæ alibi copiose traditur, vnde sumenda est explicatio argumenti.

Satisfactio in pœnitentia non est necessaria.

Restitutio furti est satisfactio.

Ergo restitutio non est necessaria.

Respondeo ad maiorem: Satisfactio, quæ nominatur Canonica, non est necessaria, quæ est opus indebitum, ut alibi copiose declaratur. Deinde ad minorem respondeo: Restitutio furti est satisfactio scilicet debita seu civilis, quæ necesse est facere spoliato, ut fur deinceps nō teneat alienū. Hæc vocabulorum discrimina prudenter consideranda sunt, quia confusio magnos errores parit.

Iam quæstiones multæ sequuntur. Vtrum præda in bello præda restituenda sit? Respondeo: Sicut legitimæ pœnæ latronum sunt iustæ, sic legitimū bellum, quod est depulsio latronum, aut pœna legitima, quam exercet magistratus, est iusta. Fit igitur iusta translatio rerum, quando gerens bellum legitimū occupat res eorum, qui fontes sunt, ut iustum est latrones pœna afficere. Hæc sententia perspicua est ex doctrina de Magistratu, Rom. vii.

Magi

Magistratus gladium gerit, vt sit honori bono o-
 peris, &c. Et hoc modo iustè translata sunt impe-
 ria, vt Cyrus iustè factus est dominus regni Ba-
 bilonici, vt Daniel inquit: Deus transfert &
 stabilis regna. Et Esaia 45. de Cyro: Et dabo
 tibi thesauros absconditos, vt scias, quod ego sum
 Dominus Deus Israel.

Sed quæstio est: Cum in tanta confusione ne-
 gociorum paucis veræ causæ bellorum notæ sint,
 quomodo consulendum sit conscientijs eorum, quæ
 causas non norunt?

Respondeo: Domini, qui vel inferunt alijs
 bella vel depulsuri sunt, veras causas nosse de-
 bent, ne gerant, nisi sint causæ iustæ, magnæ &
 perspicua, quia hic præcipue cauendū est, ne sum-
 mum ius fiat summa iniuria, Sed dubitante con-
 scientia inferentes peccant contra multa manda-
 ta Dei: Non occides, Non furtum facies. Item:
 Omne quod non est ex fide peccatum est. Et bello
 plerumq; infinitas distractiones faciunt, quæ pa-
 rent deinde perpetua bella. Deinde subditi non
 semper possunt scire veras causas. Hic in dubita-
 tione regula sequenda est: Tene certum, & relin-
 que incertum. Perspicua regula est, obtemperan-
 dum esse potestati, non manifestè iniusta man-
 danti.

Hæc regula subditos excusat, cum obtempe-
 rant

vant domino, etiam si non norunt ea, quae sciri ipsos ne quidem possibile est. Sicut Eteocles seruum ob iurgat, multa sciscit antem de bello. Et respondet seruus: Taceo, & patiens feram, quod est fatale. Haec plerumq; est vox populi ignorantis fontem negotiorum qui hac excusatione contentus sit, quod regula perspicuae obtemperandum sit.

Ac sapiens antiquitas bene consulit communi paci, & conscientijs possidentium, quia in compositionibus sanxit obliuionem iniuriarum. Vtrinq; consensit, ne possessores ex occupatis fundis exciperentur. Ita, addiderunt in compositionibus, ^{EX OCTIS & EX DOR.} Item: ^{U. H. U. V. S. T. I. C. E. T. P.} Sicut senatus Romae decretum fecit Iulio interfecto, & olim Attica ciuitas, recuperata a Thersibulo, Haec decreta & paci proderant, & ostendebant conscientijs ista compositione postea res occupatas iuste retineri.

Vtrum praescriptione acquiratur dominium, & an coram Deo iuste teneantur res, quarum domini sumus praescriptione?

Respondeo: Cum dominia varijs occasionibus transferantur, vel bellis, vel contractibus, vel fortuitis occupationibus concessis, nec semper causae sint perspicuae, quomodo prima translatio facta sit, lex consulit paci, vt sit finis litium, & satis

